

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Sayı: B 18 1 OGM 0 72 04-730.07-02-226
Konu: FAO ile Ormancılık Alanında
Çerçeve Anlaşma

15/03/2011

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Enerji Su Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı)

Çevresel endişelerin küresel seviyede arttığı günümüzde, ormanlar ve ormancılık konusu büyük bir ehemmiyet arz etmeye başlamış, bilhassa son 15-20 yılda ormancılık meselesi tamamen uluslararası platforma çekilmiş, ormanların korunması ve sürdürülebilir şekilde idaresi için bölgesel ve uluslar arası işbirliği kaçınılmaz olmuştur.

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 1992 yılında Rio'da gerçekleştirilen Çevre ve Kalkınma Konferansında ormansızlaşmanın gerek iklim değişikliği, gerekse biyolojik çeşitlilik açısından çevresel bir tehdit oluşturduğu açıkça ortaya konmuş, ormanların insanlık için bir "hayat destek sistemi" olduğu kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletlerin verilerine göre;

- Dünya kara alanının %31'i ormanlardan oluşmaktadır.
- 1,6 milyar insan, diğer bir ifade ile dünya nüfusunun %23' ü günlük yaşamlarında ormana bağımlı durumdadır. Bu kesim aynı zamanda dünya nüfusunun en fakir kısmını oluşturmaktadır.
- Ormanlar 300 milyondan fazla insanın doğrudan evi durumundadır.
- Karasal biyolojik çeşitliliğin %80'ine ormanlar ev sahipliği yapmaktadır.
- Ticareti yapılan orman ürünlerinin piyasa değeri, 2004 yılında 327 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Dünya karasal sisteminde tutulan karbonun yaklaşık %67'si orman ekosistemlerinde depolanmaktadır.
- Küresel karbondioksit emisyonunun beşte bire yakını ormanların tahrip edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu miktar tüm ulaştırma sektöründen kaynaklanan emisyonla hemen hemen aynıdır.

Bu veriler ışığında konuyu değerlendirdiğimizde ormanlar olmadan;

- Ne "Biyolojik Çeşitlilik, Çölleşme İle Mücadele ve İklim Değişikliği" Sözleşmeleriyle hedeflenen amaçlara,
- Ne de "**Binyıl Kalkınma Hedeflerine**" ulaşmak mümkün görülmemektedir.

Bu gerçekler ışığında ormanlar ve ormancılığın küresel seviyede ele alınması bu konudaki düzenlemeleri de doğrudan etkilemiş ve 2006 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından belirlenen dört **küresel ormancılık hedefinden birisi** "resmi kalkınma yardımlarına", yine 2007 yılında imzalanan **BM ormancılık sözleşmesinin üç temel hedefinden birisi de** "uluslararası işbirliği için çerçeve oluşturulmasına" ayrılmıştır.

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

Ülkemiz; 171 yıllık bir Devlet orman teşkilatına, ikisi kuruluş aşamasında 11 Orman Fakültesine, Çevre ve Orman Bakanlığına bağlı 11 Ormancılık Araştırma Enstitü ve Müdürlüğüne, başta üye sayısı 12.000 adedi bulan Orman Mühendisleri Odası ve tüm ülke seviyesinde teşkilatlanmış Orman Kooperatifleri gibi sivil toplum örgütlerine sahiptir.

Ülkemiz; Anayasa'sında ormancılık ve orman köylüleri ile ilgili düzenleme bulunan nadir ülkelerden birisidir. Dünya "sürdürülebilir orman yönetimi" kavramını son yıllarda tartışmaya başlamışken, Orman Genel Müdürlüğü 20.inci yüzyılın başlarında ilk Orman Amenajman Planlarını devamlılık ilkesi çerçevesinde yapmaya başlamış, 1960'lı yıllardan itibaren bütün ormanlarını "Orman Amenajman Planları" ile idare etmiş, bu uygulaması ile birçok ülkeye örnek olmuştur.

Başta Avrupa Birliği olmak üzere, birçok birlik ve devlet ormancılık mevzuatını henüz oluşturmaya çalışırken, ülkemiz ilk düzenlemesini 1857 yılında yapmış ve 1937 yılında ilk "Orman Kanunu"nu çıkarmıştır. Günümüzde ise; gerek Anayasa'da yer alan hükümleri, gerek Orman Yasası, gerek teşkilat ve meslek yasası, gerekse diğer yasaları ve ikincil mevzuatı ile birlikte dünyaya örnek olabilecek bir mevzuat sistemine sahip hale gelmiştir.

Durum böyle iken; ülkemiz ormancılığı uluslararası seviyede, uluslararası organizasyon ve anlaşmalarda uygun şekilde temsil edilmemiş, sözleşmelerin hazırlık aşamalarında yer alınamamış, çalışmalarımız olması gerektiği gibi dünya ile paylaşılammış ve hak ettiği değeri bulmamıştır. Bu eksikliğin temelinde ise; ormancılık konusunda uluslararası kurum ve kuruluşlarla resmi bir anlaşmamızın olmayışı, Orman Mühendislerinin gerek Dışişleri Bakanlığımızda, gerekse uluslararası organizasyonlarda görev almaması, ormancılık uygulamalarının daha çok iç dinamiklerle yürütülmesi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler yapısı altında ormancılıkla ilgili iki temel organ bulunmakta olup bunlar; BM Ekonomik ve Sosyal Konseyine (ECOSOC) bağlı olarak çalışan Birleşmiş Milletler Ormancılık Formu ve "Uzmanlık Birimi" şeklinde yapılanmış olan BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) dür. Ayrıca bu iki organa ek olarak Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonuna bağlı olarak çalışan "Ormancılık Komisyonu" *UNECE Timber Committee* bulunmaktadır¹.

Ülkemiz her üç organda da aktif şekilde yer almaktadır. 2000 yılında Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin (ECOSOC) 2000/35 sayılı kararı ile kurulan² "Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumunun 9. Oturumu" 24 Ocak-4 Şubat 2011 tarihleri arasında New York'ta yapılmış olup, ülkemiz Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU başkanlığında geniş bir delegasyonla forma iştirak etmiş, **2013 yılında düzenlenecek olan**

¹ <http://www.unece.org/>

² <http://www.un.org/esa/forests/about.html>

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

UNFF10'a ev sahipliği yapma teklifimiz diğer ülkeler, UNFF Sekreteryası ve ECOSOC Başkanlığı tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

Ormancılık konusundaki diğer önemli BM organı, BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) olup, teknik olarak UNFF' in "uygulama birimi" şeklinde görev ifa etmektedir. Ülkemiz 1945 yılında kurulan FAO' nun üyesi ve "kurucu ülkelerinden" birisidir. Merkezi Roma'da bulunan FAO' nun;

- "Tarım, balıkçılık ve ormancılık" şeklinde özetlenebilecek üç merkezi departmanı,
- Afrika, Asya-Pasifik, Latin Amerika, Yakındoğu ve Avrupa Bölgesel Ofisleri ve bölgelere bağlı Alt Bölgesel Ofisleri bulunmaktadır.

Ülkemiz Avrupa Bölge Ofisini bağlı olarak çalışan Orta Asya Alt Bölgesel Ofisine³ ev sahipliği yapmakta olup, bunun için Türk Hükümeti ve FAO arasında, 16 Şubat 2009 tarih ve 27143 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bir "**Ev Sahibi Ülke Sözleşmesi**" imzalanmıştır. Bu sözleşmenin eki gereğince Türkiye Hükümeti tarafından merkezi Ankara'da kurulu bulunan FAO Orta Asya Alt Bölge Ofisine Orta Asya ülkelerinde uygulanacak olan projelere destek sağlamak üzere 10 milyon ABD \$ destek verilmiştir.

Bu anlaşma coğrafi olarak; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Türkiye ve Özbekistan'ı kapsamakta, çalışma konuları olarak ise; gıda güvenliği, tarımsal ve kırsal kalkınma, ormancılık ve balıkçılık dâhil olmak üzere doğal kaynakların yönetimi gibi konuları kapsamaktadır.

Gerek anlaşmanın metni, gerekse ilgili bakanlığın Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olması nedeniyle işbirliği konuları büyük oranda tarımsal alanlara kaymakta ve ormancılık gerektiği gibi temsil edilememektedir. Ülkemiz ormancılığının uluslararası arenaya açılabilmesi ve Genel Müdürlüğümüz Stratejik Planında yer alan başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanındaki işbirliğini geliştirme hedeflerine ulaşılabilmesi için FAO ile daha yakın bir işbirliğine gidilmesinin zaruri ve acil olduğu mütalaa edilmektedir.

Bu gelişmeler ışığında, Bakanlığımız ve bağlı kuruluşumuz Orman Genel Müdürlüğü yetkilileri ile FAO-SEC yetkilileri arasında müteaddit görüşmeler yapılmıştır. En son 1 Aralık 2010 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı adına Müsteşar Prof. Dr. Lütfi AKÇA ile FAO-SEC adına Koordinator Mustapha SİNACEUR' un başkanlık ettiği bir toplantı gerçekleştirilmiş ve doğrudan ormancılık konularına odaklı ek bir anlaşmanın yapılabilirliği müzakere edilmiştir.

Bu toplantı neticesinde; 2009 yılında yürürlüğe giren Ortaklık Anlaşmasının⁴ 29. maddesinin (a) fıkrası gereğince (*Türk Hükümeti ve GTÖ, bu Anlaşma kapsamında gerekli olabilecek tamamlayıcı anlaşmalar yapabilir*) Türk Hükümeti ile FAO'nun yeni bir anlaşma

³ <http://www.fao.org/about/25800-05f4059421a30624f336959a99816de2d.pdf>

⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/02/20090216-1.htm>

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

yapılabileceği, bu meyanda Türk Hükümeti adına Çevre ve Orman Bakanlığı veya Orman Genel Müdürlüğü, FAO adına ise FAO Genel Müdürü veya yetki verilen Genel Müdür Yardımcısının böyle bir anlaşmayı imzalamasının mümkün olabileceği kanaati hâsıl olmuş, ancak konunun nihai hali için Dışişleri Bakanlığımıza resmi yazı ile intikal ettirilmesi üzerinde mutabık kalınmıştır.

Söz konusu anlaşmanın 29/a fıkrası çerçevesinde yapılabilirliği, bunun uygun görülmesi halinde konunun gerektirdiği hukuki ve prosedürel süreçler hakkındaki görüşlerinizin tarafımıza bildirilmesi hususunda,

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Lütfi AKÇA
Müsteşar

08/03/2011	Şube Müdürü	: E. ATAŞ
07/03/2011	Daire Başkanı	: A. BÜBER
08/03/2011	Gen. Müd. Yrd.	: İ. BELEN
09/03/2011	Genel Müdür	: O.KAHVECİ
10/03/2011	Müsteşar Yrd.	: Dr. M.KUCUK

KOORDİNASYON

10/03/2011
.../03/2011

Daire Başkanı : C.BAYKARA